Daarom kunst en cultuur!

Natuurlijk
is er kunst en cultuur in
Loppersum!

GEMEENTE
LOPPERSUM

GEMEENTE
LOPPERSUM

Kunst en Cultuurnota 2014-2017

Loppersum, januari 2014

Voorwoord

Kunst en cultuur dragen bij aan de aantrekkelijkheid van onze gemeente. Het is van grote betekenis voor de economie, het toerisme en de kwaliteit van de woonomgeving. De verbindende waarde van kunst en cultuur is zo mogelijk nog belangrijker.
Mensen ontmoeten elkaar bij de vele activiteiten die in de dorpen georganiseerd worden. Samen kijken, samen beleven en samen doen. Dat is de kracht van Loppersum. Natuurlijk Loppersum!

We hebben als gemeente veel te bieden op kunst en cultuurgebied, vele professionele kunstenaars, mooie kerken, monumenten en evenementen. Daar zijn we trots op.
We willen stimuleren dat inwoners actief betrokken zijn bij kunst en cultuur en dat we aantrekkelijk zijn als vestigingsklimaat voor kunstenaars en ondernemers. Dat is goed voor het leefklimaat en de lokale economie.
Dat kunnen we als gemeente niet alleen. Onze dank gaat daarom uit naar de bewoners, ondernemers, kunstenaars en experts die samen met ons deze Kunst en Cultuurnota 2014-2017 hebben opgesteld. Hierin staat wat wij als gemeente en regio te bieden hebben en hoe we de komende jaren samen aan de slag gaan om Loppersum op de kaart te zetten.

Wij hopen dat u zich laat inspireren door het rijke culturele klimaat van onze gemeente. Of misschien treffen wij elkaar bij een van de evenementen. Want kunst en cultuur doe je met en voor elkaar!

Namens het college van Burgemeester en Wethouders,

Olga Hartman-Togtema
wethouder kunst en cultuur, gemeente Loppersum.

Wat staat waar?

Inhoud

Daarom kunst en cultuur!	7
Kunst en cultuur in de gemeente Loppersum	9
Kaders kunst en cultuurnota 2014-2017	11
Doelstellingen	15
Uitvoeringsplan: activiteiten en instrumenten	17

Waarom?

Daarom kunst en cultuur!

Als een gebied rijk is aan kunst en cultuur, zoals monumenten, culturele activiteiten en voorzieningen, maakt dat het gebied aantrekkelijk. Het draagt bij aan de kwaliteit van de leefomgeving en het geeft de regio én haar inwoners een eigen identiteit. Kunst en cultuur zorgen voor verbinding tussen inwoners en zorgen er mede voor dat zij met plezier in hun regio wonen. Het maakt het gebied levendig, waardoor toeristen er graag komen. Ook is cultuur van betekenis voor een goed vestigingsklimaat voor ondernemers en kunstenaars, waarmee het een stimulerende factor is voor de lokale economie. Bovendien hebben kunst en cultuur ook een ‘eigen’ intrinsieke waarde: mensen kunnen zich erdoor laten inspireren en ervan genieten.

Kortom: kunst en cultuur zijn van groot belang voor de gemeente Loppersum en haar inwoners!

Wat is er te doen?

Kunst en cultuur in de gemeente Loppersum

De gemeente Loppersum is niet alleen maar groen en weids. In en rond ieder dorp is wel iets te zien, te doen, te beleven en te ontdekken. De Eemsdelta regio waartoe Loppersum behoort, staat bekend om haar vergezichten, statige borgen, mooie (middeleeuwse) kerken en fraaie wierdendorpen met historische kernen. In dit prachtige gebied werken tientallen professionele kunstenaars die gastvrij hun deuren open zetten van hun galerie of beeldentuin.

Periodiek worden er drukbezochte kunstroutes georganiseerd door betrokken inwoners die actief participeren in kunst en cultuur, zoals Kunstspoor, Kunstmonument en van Eems tot Westeremden. Het verenigingsleven bruist in de dorpen. Muziek, toneel en amateurkunst staan op een hoog niveau en er worden veel culturele evenementen gehouden als Sunsation in Middelstum, jaarmarkten en diverse optredens. Dit wordt allemaal mogelijk gemaakt door de inwoners en vrijwilligers van onze gemeente. Door te organiseren, te bezoeken en door mee te doen. Daarmee dragen zij in hoge mate bij aan de leefbaarheid en levendigheid in de regio.

In onze gemeente hechten we veel waarde aan cultuureducatie, waarvoor de scholen verantwoordelijk zijn. Samen met culturele instellingen, waaronder IVAK de cultuurfabriek en professionals, worden lessen en cursussen verzorgd.

Wat wel en wat niet?

Kaders Kunst en Cultuurnota 2014-2017

Kunst en cultuur zijn rekbare en veelomvattende begrippen: van kunstroute tot toneel, van monumenten tot muziekuitvoeringen... In deze kunst en cultuurnota hebben we op basis van de gevoerde gesprekken met diverse betrokkenen, de thema's teruggebracht tot drie speerpunten die in de periode 2014-2017 prioriteit krijgen: zichtbaarheid, participatie en vestigingsklimaat. We streven naar verbindingen tussen deze thema's. De speerpunten zijn vertaald in drie doelstellingen die we de komende jaren nastreven.

We vinden kunst en cultuur in onze regio erg belangrijk en hebben scherp gekeken naar de meerwaarde die de gemeente heeft binnen het kunst- en cultuurbeleid. Die scherpte en ook het maken van keuzes voor bepaalde speerpunten is noodzakelijk, gezien de beperkte financiële middelen die beschikbaar zijn. Daarom hebben we gezocht naar creatieve oplossingen, waarbij we zijn uitgegaan van de kwaliteiten, kennis en kracht van onze inwoners.

Onze bestuurlijk uitgangspunten

- We willen aansluiten bij de kracht en initiatieven die er zijn in de samenleving.
- We hebben een faciliterende en ondersteunende rol. Daarbij valt te denken aan het leggen van verbindingen en het bieden van facilitaire mogelijkheden.
- Onze doelstellingen zijn realistisch, richten zich op de kern van het kunst- en cultuur beleid en passen bij de gemeentelijke maat.
- De samenhang en verbinding tussen de verschillende thema's vormen de rode draad in het beleid.

Landelijke en regionale ontwikkelingen

Bij ons kunst en cultuurbeleid houden we rekening met de landelijke en regionale ontwikkelingen, waaronder (gemeentelijke) bezuinigingen en een beperkt budget. Ook proberen we -waar mogelijk- aan te sluiten bij ontwikkelingen in de regio en provincie, zoals de cultuurnota van de provincie Groningen die ‘Het verhaal van Groningen’ centraal heeft staan. Daar worden op de website cultuurverhalen uit de provincie Groningen verzameld. Tenslotte: kunst en cultuur houden niet op bij de gemeentegrenzen. Ook in de omringende gemeenten wordt op hoog niveau veel georganiseerd. Uiteraard staan wij open voor samenwerking op dit gebied.

Wat willen we bereiken?

Doelstellingen

De doelstellingen van het kunst- en cultuurbeleid komen voort uit de gesprekken die wij gevoerd hebben met diverse personen uit verschillende kunst- en cultuursectoren in onze gemeente. Ook is de verbinding gelegd met bestaand beleid rond recreatie en toerisme, monumentenbeleid en ruimtelijke ordening (kunst in de openbare ruimte). Binnen de geschetste kaders streven wij drie beleidsdoelen na:

1. Vergroten van de zichtbaarheid van kunst en cultuur in onze gemeente;
2. Stimuleren van actieve participatie van de inwoners;
3. Versterken van het vestigingsklimaat en de lokale economie via het ondersteunen van kunst en cultuur.

De gemeente Loppersum is rijk aan kunst en cultuur, alleen zien en weten we dat niet altijd. Het vergroten van de zichtbaarheid is daarom een belangrijk speerpunt in ons beleid. Door het brede aanbod meer onder de aandacht te brengen van zowel inwoners als mensen van buiten de gemeentegrenzen, kunnen positieve effecten bereikt worden op de participatie, recreatie en toerisme en de lokale economie. Het stimuleren van de actieve participatie van de inwoners vinden wij eveneens van groot belang. Actief meedoen aan kunst en cultuur verbindt mensen met elkaar en met hun omgeving. Wij vinden het belangrijk dat iedereen van jong tot oud kennis kan maken met kunst en cultuur, bijvoorbeeld op school maar ook vanuit activiteiten in het dorp. Veel culturele initiatieven starten vanuit de dorpen en daarvoor hebben wij grote waardering. Waar mogelijk willen we deze initiatieven stimuleren, ondersteunen en faciliteren. Onze gemeente is aantrekkelijk voor kunstenaars. Niet alleen door de vergezichten, het licht en de ruimte, maar ook door het aanbod aan betaalbare woningen en bedrijfspanden voor bijvoorbeeld een atelier. Een goed vestigingsklimaat is een stimulans voor de lokale economie. Professionele kunst trekt immers bezoekers en toeristen naar kunstroutes, arrangementen en exposities.

Hoe?

Uitvoeringsplan: activiteiten en instrumenten

Per doelstelling/thema voeren we diverse activiteiten uit. Het grootste deel van de activiteiten komt voort uit de voorstellen en ideeën die zijn aangedragen door de gesprekspartners uit het veld. Bij de uitwerking ervan hebben we niet alleen gekeken naar onze rol, wat wij gaan doen, maar vooral naar wat we samen met de inwoners kunnen doen. Daarnaast zijn de kaders van belang, zoals de gemeentelijke maat en beperkingen in het budget. Het uitvoeringsplan bevat daarom ook kleine en praktische activiteiten.

Doelstelling 1. Vergroten van de zichtbaarheid van kunst en cultuur

Evenementen en activiteiten maken de regio aantrekkelijk en levendig. Deze activiteiten ontstaan veelal vanuit de dorpen, waarbij inwoners en vrijwilligers zich inzetten om de initiatieven tot een succes te maken. Wij willen deze evenementen en activiteiten faciliteren en meer in de schijnwerpers zetten. Daarnaast willen we ook ons eigen kunst- en cultuurbeleid bereikbaar en toegankelijk presenteren.

- Op de gemeentewebsite komt alle informatie te staan: beleidsnota, contactpersoon, subsidiemogelijkheden (inclusief links naar fondsen) en links naar ondermeer de Top van Groningen.
- De evenementenkalender van de Top van Groningen biedt iedereen de mogelijkheid tot het plaatsen van activiteiten, maar dit wordt nog niet volledig benut. Wij brengen de evenementenkalender opnieuw onder de aandacht van onder andere de dorpsbelangenorganisaties. Op onze eigen website handhaven we de gemeentelijke agenda die gebaseerd is op de verleende vergunningen. Voor het aanmelden van de overige activiteiten wordt de verwijzing naar de Top van Groningen duidelijker.
- Onze rol bij evenementen en activiteiten is faciliterend en ondersteunend. Concreet betekent dit dat we graag meedenken met organisatoren en dat de vergunningverlening is vereenvoudigd. Op verzoek kunnen we zorgen voor dranghekken, ruimte en mede-promotie. Bijvoorbeeld op de gemeentewebsite of via social media.
- De periodieke grote evenementen die subsidie van ons ontvangen nemen wij op in de meerjarenbegroting, waardoor het subsidieproces bij de aanvragen wordt vereenvoudigd.

Professionele kunst: samen met de tientallen professionele kunstenaars in onze gemeente willen we de professionele kunst op de kaart zetten. Dit gebeurt nu al door de kunstroutes en tentoonstellingen die georganiseerd worden door actieve en betrokken kunstenaars en inwoners. Wij willen graag in gesprek blijven met organisatoren, om te bekijken wat wij kunnen bieden aan faciliteiten en ondersteuning.

- Op de gemeentewebsite komt een link naar de kunstenaars in de gemeentegids. De gemeentegids wordt in 2014 vernieuwd en ‘Kunst en Cultuur’ krijgt een eigen katern. Kunstenaars die nu nog niet in de gemeentegids staan, kunnen dit bij ons aangeven. Zo komt er een compleet overzicht en is het gemakkelijker om elkaar te vinden. Overigens is er ook een gratis app van de gemeentegids te verkrijgen, hiervoor zetten wij een link op de website.
- De Top van Groningen ontwikkelt een kunstarrangement voor toeristen, met een combinatie van cultuur, onderdak en eten.
- Op onze begroting en andere financiële jaarstukken staan kunstwerken afgebeeld van lokale kunstenaars. Wij gaan dit uitbreiden naar andere gemeentelijke (beleids) stukken.
- Bij de inkoop van relatiegeschenken voor speciale gelegenheden, schaffen we zo mogelijk producten aan van lokale kunstenaars.
- Wij benutten de communicatiekanalen van de gemeente vaker voor de promotie van kunst en cultuur. Bijvoorbeeld via onze website en social media.
- Samen met sleutelfiguren uit het veld organiseren/faciliteren wij een thematische bijeenkomst om samen tot nieuwe evenementen en activiteiten te komen. Indien dit voldoet aan de wederzijdse verwachtingen, herhalen we dit periodiek.

Gemeente Loppersum - Kunst en Cultuurnota 2014-2017

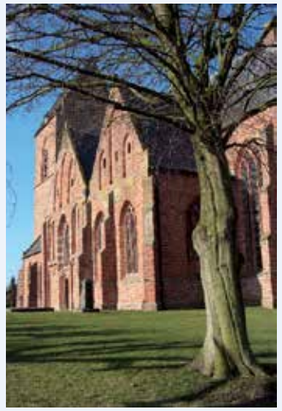
Kunst in de openbare ruimte vertelt vaak een mooi verhaal dat we niet altijd kennen. We gaan daarom de bestaande kunstwerken in onze gemeente meer aandacht geven en zorgen dat inwoners en bezoekers weten van het bestaan ervan. Bij aankoop of (her)plaatsing van kunst betrekken wij de inwoners en gaan we samen zorgvuldig kijken naar wat het toevoegt aan een plek of dorp.

- We richten ons in eerste instantie op de bestaande kunst in de openbare ruimte. Op de gemeentewebsite komt een overzicht van de kunstwerken. Kunstwerken met een bijzondere achtergrond worden beschreven en aangemeld bij Het Verhaal van Groningen.
- Per kunstwerk bekijken we of het onderhoud voldoende is (uitvoering onderhoudsplan).
- De topstukken worden allen voorzien van een informatiebord met een QR code die gelinkt is aan een digitale informatiebron.
- Voor ‘onzichtbare’ kunstwerken bepalen we samen met het dorp of het (indien mogelijk) verplaatst moet worden naar een betere plek.
- We onderzoeken de mogelijkheid van het laten ‘adopteren’ van kunstobjecten door de dorpen.
- Bij herinrichtingen reserveren we een bedrag voor een nieuw of te herplaatsen kunstwerk, mits dit gedragen wordt door het dorp. Het dorp heeft daarbij een grote rol in het bepalen van het soort kunstwerk.
- Bij de grotere invalswegen van onze gemeente willen we een uiting plaatsen die refereert aan kunst en cultuur in onze gemeente. Hoe we dit traject inzetten en of het een kunstobject wordt of iets anders, werken we nader uit.

Ons **cultureel erfgoed** bestaat ondermeer uit monumenten, industrieel erfgoed en onze archeologische bodemschatten. De borgen en kerken met vele en unieke orgels zijn kenmerkend voor de regio. Dit kunnen we -meer dan nu het geval is- inzetten bij de promotie van de regio. Ook de archeologische vondsten zijn interessant en noemenswaardig. In Middelstum zijn voorwerpen te zien die bij de herinrichting zijn gevonden en in Garsthuizen zijn plannen om de archeologische waarde van het gebied te ontsluiten. Maar er is meer en dat moeten we laten zien!

- We willen de karakteristieke panden en ons industrieel erfgoed in onze gemeente zo goed mogelijk behouden. Hiervoor maken we eerst een inventarisatie van welke panden er zijn.
- We willen de verbinding leggen tussen toerisme, kunst en cultureel erfgoed. Zo is bijvoorbeeld een kerk een mooie expositieruimte voor kunst.
- Voor ons cultureel erfgoed geldt net als voor de kunstwerken in de openbare ruimte dat we aandacht willen besteden aan wat we hebben. Dit doen we door duidelijke bewegwijzering en met goede informatieborden. Op onze website besteden we ook aandacht aan ons cultureel erfgoed.
- De tentoonstelling van archeologische vondsten in Middelstum is een succes. Bij herinrichtingen van andere dorpen bekijken wij of er draagvlak is voor een dergelijk evenement.

Kunst en cultuur in het gemeentehuis: als logisch gevolg van het beleid, willen we zelf ook actief bijdragen aan kunst en cultuur. Zo is de kunst in het gemeentehuis veelal van lokale kunstenaars. Wij zijn trots op deze kunstwerken en hebben informatiefolders beschikbaar voor geïnteresseerde bezoekers. Daarnaast zorgt het project ‘Kunst op de Kamer’ ervoor dat schilderijen niet langer ongezien in opslag staan, maar rouleren in de kantoorruimten. Als gemeente willen we een uithangbord zijn voor de kunstenaars in onze gemeente, maar ook voor kunstenaars die een band hebben met het gebied.

- We gaan twee keer per jaar (2 x 3 maanden) een wisselende expositie houden in het gemeentehuis. Daarvoor nodigen wij lokale kunstenaars uit en kunstenaars die een connectie hebben met onze regio.
- We reserveren middelen om jaarlijks een kunstwerk aan te kopen voor de eigen kunstcollectie. Het werk wordt uitgezocht door de interne kunstcommissie.
- We gaan meer met onze kunstcollectie doen. Bijvoorbeeld door actief deel te nemen aan een kunstroute of door onze collectie te laten zien op de jaarlijkse Open Monumentendag of door presentaties op de gemeentelijke website.

Doelstelling 2. Stimuleren van actieve participatie onder de inwoners

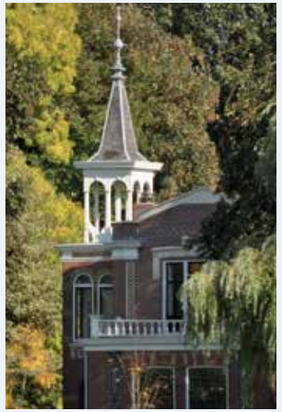
Cultuureducatie is van belang voor de bewustwording en de sociale/culturele ontwikkeling van jongeren. Met cultuureducatie worden jongeren actief betrokken bij kunst en cultuur en het zorgt voor sociale binding. Bovendien is de jeugd het publiek van de toekomst. Onze rol bij cultuureducatie is faciliterend en verbindend. We willen cultuureducatie op de agenda blijven zetten, waarbij scholen de verantwoordelijkheid houden voor het lesaanbod op dit gebied.

- Wij verlenen een subsidie aan IVAK de cultuurfabriek. IVAK de cultuurfabriek is het cultureel centrum dat cultuurlessen verzorgt op de scholen en cursussen aanbiedt. De relatie met het IVAK zetten wij voort, maar dan (nog) meer gericht op de output en de vraag/behoefte vanuit de scholen en inwoners.
- Er zijn mooie voorbeelden in onze gemeente van lokale professionele kunstenaars en musici die workshops of lessen (op scholen) verzorgen of activiteiten ondernemen met kinderen uit het dorp. Deze best practises delen wij graag zodat dit in meer dorpen kan gebeuren.
- Voor jong talent (onder de 23 jaar) komt er een kunst en cultuur talentenfonds. Ter stimulans verlenen we eenmalig een bijdrage voor verdere talentontwikkeling (cursus, materialen).

Gemeente Loppersum - Kunst en Cultuurnota 2014-2017

Amateurkunst en verenigingsleven. Onder amateurkunst verstaan we toneel, muziek, zang en autodidactische beeldende kunst, al dan niet georganiseerd in verenigingsverband. Kortom, iedereen die niet beroepsmatig actief is op het gebied van kunst en cultuur. Amateurkunst is belangrijk bij het betrekken van inwoners bij cultuur en heeft een groot bereik, gezien de vele exposities en uitvoeringen in onze gemeente. Verenigingen zorgen ervoor dat inwoners cultureel betrokken zijn en dat er regelmatig iets te beleven valt in de gemeente.

- Wij willen de eigen kracht van de verenigingen stimuleren en waar nodig faciliteren. Bijvoorbeeld door het bundelen van kennis en kwaliteit en het verbinden van mensen. We peilen de behoefte aan een netwerkbijeenkomst voor verenigingen die zich bezig houden met amateurkunst.
- Desgewenst kunnen we de amateurkunst ondersteunen door het aanbieden van voorzieningen, van een ruimte of door mee te denken.
- Op de gemeentelijke website nemen wij een overzicht op van subsidiemogelijkheden in de regio, inclusief fondsen.
- Initiatiefnemers die een cultuurmarkt willen organiseren voor amateurkunst, faciliteren wij van harte.

Doelstelling 3. Versterken vestigingsklimaat en lokale economie

We willen graag dat meer actieve kunstenaars zich vestigen in onze gemeente. Hiervoor moet het vestigingsklimaat aantrekkelijk zijn voor toekomstige, maar ook voor huidige inwoners en ondernemers. Kunst en cultuur maakt de regio levendig en dat biedt kansen voor het aantrekken van nieuwe ondernemers, inwoners en toeristen.

- In ons nieuwe bestemmingsplan gaan we kijken naar mogelijkheden voor activiteiten rond kunst en cultuur, zoals de herbestemming van panden.
- Ondernemers in de kunst, cultuur maar ook in het toerisme komen wij tegemoet door het plaatsen van bewegwijzering (uitvoering: toerisme).
- Hetzelfde geldt voor de bewegwijzering in de dorpen naar interessante objecten, monumenten, dorpshuis en café.

Tenslotte...

Ons kunst- en cultuurbeleid 2014-2017 is niet statisch. De hiervoor beschreven actiepunten hebben draagvlak in de samenleving, maar ook die samenleving is dynamisch en aan veranderingen onderhevig. Wij sluiten aan bij die dynamiek, door ruimte te bieden in het programma. Actiepunten met een plotselinge prioriteit, krijgen die prioriteit. Activiteiten die een andere uitvoering behoeven dan nu gedacht, worden aangepast in overleg met de betrokkenen. Want ook in de uitvoeringsperiode geldt: kunst en cultuur doe je met en voor elkaar!

Colofon

De Kunst en Cultuurnota 2014-2017 is een uitgave van de Gemeente Loppersum.

Tekst: Jantiene Cats, co-writer Anuschka de Smidt

Foto's: - Voorpagina: Schilderij 'Landschap' door Maria Hoeksema, fotografie Jan Pitt
- Pag. 8: Kunstmonument 2010, fotografie Wubbo Toolsema
- Pag. 18: Kunstspoor 2009, fotografie Jan Pitt
- Pag. 22: Project N8W8, project van Boekbindatelier Wim Gremmen, kunstenares Miriam Geerts en fotografe Janna Bathoorn
- Pag. 23: Concordia Middelstum
- Pag. 26: Poplart 2013, voorstelling "Op de drempel van het nieuwe leven" van Anatoli Gavrilov. In samenwerking met Culturele Raad Middelstum. Fotografie Wubbo Toolsema
- Overige foto's: gemeente Loppersum

Grafische vormgeving: AtweeA - Kirsten Plomp

GEMEENTE
LOPPERSUM

Gemeente Loppersum
Postbus 25
9919 ZG Loppersum
Telefoon: (0596) 548200
gemeente@loppersum.nl
www.loppersum.nl